

doi: 10.3935/rsp.v22i1.1269

MACCESS 20TH ANNIVERSARY »SOCIAL WORK IN EUROPE, WHERE ARE WE NOW?«

MACCESS – *Master in Comparative European Social Studies* diplomski je program komparativnih studija i istraživanja u području socijalnog rada i socijalne politike u europskom kontekstu. Ovaj studij izvodio se u suradnji London Metropolitan Sveučilišta i Zuyd Sveučilišta u Maastrichtu te je okupljao mrežu od 37 europskih sveučilišta. 20 godina djelovanja ovog studija te odluka o njegovom ukidanju uslijed krize financiranja bio je povod da se 6. veljače održi svečana obljetnica studija, s bogatim programom izlaganja nastavnika i bivših studenata. Skup je okupio gotovo 100 sudionika; voditelja studija, predavača i alumni studenata iz različitih zemalja. MACCESS program iznjedrio je generacije studenata iz Europe i šire, koji su imali priliku učiti u međunarodnom i interkulturalnom okružju i od velikog broja gostujućih predavača te raspraviti suvremene izazove u socijalnoj politici i socijalnom radu u komparativnom kontekstu. Valja napomenuti da su u izvođenju nastave kao gostujućih predavača sudjelovali i dvojica profesora Studijskog centra socijalnog rada, Siniša Zrinščak i Nino Žganec. Tijekom ovih 20 godina, MACCESS je dao nedvojben doprinos obrazovanju naraštaja kasnijih stručnjaka u praksi i istraživanju i znanosti te je doprinio razvoju obrazovanja u području komparativnih socijalnih studija, kao jedan od prvih takvih programa.

Plenarni dio izlaganja otvorila je Kristin Sonnenberg, ranija Maccess studentica, a danas profesorica na Bochum Sveučilištu. U izlaganju s naslovom »*Is there anything like a 'today's Social Work Practice' in Europe?*« dala je kraći osvrt na povijesni razvoj profesionalne prakse socijalnog rada, razma-

trajući promjene paradigmi i pristupa poput individualnog pristupa, upravljanja kvalitetom, osiguranje kvalitete putem kontrole, etike rada, menadžerijalizma, osnaživanja i ljudskih prava te druga pitanja. Budućnost socijalnog rada vidi u većem naglasku na pitanjima ljudskih prava i osnaživanja te u snažnijoj ulozi profesije u zagovaranju. Navedeno zahtijeva i snažnije kritičke refleksije na pristupe i praksu socijalnog rada, te istovremeno ističe potrebu za većom međunarodnom suradnjom stručnjaka.

Slijedilo je izlaganje Siniše Zrinščaka sa Sveučilišta u Zagrebu na temu »*Blaming the Social: Austerity, Inequality and Social Policy in (Social) Europe*«. Izlaganje je bilo inspirirano osobnim iskustvom gostujućih predavanja na studiju, a koja su uključivala teme postkomunističkih socijalnih država. U izlaganju se nastojala rasvijetliti kompleksna slika društvenih nejednakosti u Europi i svijetu, posebice imajući u vidu postkomunističke zemlje te su se raspravile socijalne posljedice nejednakosti. Na djelu su procesi promjena »krajolika« socijalne Europe, uslijed spomenutih trendova nejednakosti, mjera štednje i smanjivanja socijalnih troškova te su problematizirane posljedice ovih promjena na socijalnu politiku i socijalni rad.

Na kraju prvog plenarnog dijela izlagao je Nol Reverda, osnivač i bivši ravnatelj Maccess programa, na temu »*Social Work Education in Europe: Towards an Academic Profession?*«. Posljednje desetljeće u Europi na djelu su promjene od institucionaliziranog društva prema fleksibilnom, tehničkom i digitalnom postmodernom umreženom društvu, kao posljedica slabljenja veza među pojedincima i procesa sve veće individualizacije. Ove promjene iziskuju i prilagodbe praksi socijalnog rada te nove vještine i kompetencije socijalnih radnika, pri čemu autor od krucijalne važnosti vidi jačanje visokog obrazovanja i akademizaciju socijalnog rada.

Nakon plenarnih izlaganja, uslijedila su izlaganja podijeljena u tri tematske cjeline: istraživanja, socijalna politika i socijalne prakse. Unutar sesije o istraživanjima u socijalnom radu i socijalnoj politici, Elisabeth Enoksen predstavila je rezultate istraživanja percepcije pravde na radnom mjestu, na primjeru ustanova zdravstvene skrbi u Norveškoj. Nadalje su Jelena Matančević i Lucija Vejmelka sa Sveučilišta u Zagrebu govorile o novim mogućnostima i izazovima financiranja istraživanja u socijalnom radu i socijalnoj politici, prije svega, u kontekstu iskustva sudjelovanja u FP7 i drugim međunarodnim istraživačkim projektima. Ističu se izazovi vezani uz administriranje projekata, potreba razvoja kurikuluma formalnog i neformalnog obrazovanja o pisanju i provedbi projekata, aktivnog sudjelovanja u mrežama i njihove veće djelotvornosti te učinkovitijem korištenju raspoloživih europskih fondova.

U drugom dijelu sesije Mirjam Mekhaïel sa Sveučilišta u Ženevi tematizirala je izazove podučavanja vještina samo-regulacije, pristupa koji se temelji na tri ključne dimenzije: strategijama, motivaciji i metaspoznaji. Na koji način podučavati korištenje ispravnih strategija i motivaciji te koje su mogućnosti povezivanja ovih dimenzija, pitanja su kojima se autorica bavila u izlaganju. Nicolas Morgan iz Ujedinjenog Kraljevstva predstavio je rezultate istraživanja o različitim pristupima u uslugama u zajednici vezanim uz mentalno zdravlje mladih. Pored organizacijskih i regulatornih, prepoznaju se kulturalne i ekonomske razlike među zemljama, kao i učinci stigme mentalnog zdravlja, što mogu biti prepreke djelotvornim intervencijama i raspravama o ovom pitanju.

Unutar sesije o socijalnoj politici, u prvom dijelu Christina Alvarez Pascual iz Španjolske predstavila je metodološki okvir Indeksa rodne ravnopravnosti (eng. *Gender Equality Index – GEI*) te izazove

vezane uz mjerenja i komparaciju. Ističe se konceptualna kompleksnost ovog fenomena te poteškoće povezivanja konceptualnog i okvira mjerenja. Thijs Pieters sa Sveučilišta u Tilburgu prikazao je primjer sudjelovanja sindikata i drugih dionika u procesima sačinjavanja politika sveučilišta, prvenstveno u pitanjima radnih prava zaposlenika. Ističe se politika povećanja udjela žena u visokoobrazovnim ustanovama u cilju postizanja rodne ravnoteže.

U popodnevnom dijelu, Karen Scott predstavila je i dala kritički osvrt na noviji model upravljanja kvalitetom u institucionalnoj skrbi za djecu i mlade i udomiteljskim obiteljima u Danskoj, koji je uveden 2014. godine Zakonom o superviziji u socijalnoj skrbi, kao svojevrsni odgovor na niz afera u sustavu skrbi za djecu i mlade. Cindy Caanen iz CESRT istraživačkog instituta predstavila je novije procese reformi lokalnih socijalnih politika u Nizozemskoj. Posljednjih godina na djelu su procesi smanjenja socijalnih izdvajanja i veće ciljanosti u mjerama, što se nastoji postići decentralizacijom i transformacijom socijalnih sustava, kao i novim ulogama i odgovornostima lokalnih dionika. Analiziraju se promjene socijalne politike na razini općina i njihov utjecaj na lokalne zajednice, pružanje usluga i ostvarenje prava te na same lokalne vlasti.

U jutarnjem dijelu sesije posvećenoj socijalnoj praksi održana su tri izlaganja. Moderator jutarnje sesije bila je Linda Richardson. Josien Tillmans, nizozemska socijalna poduzetnica, koja je svoje izlaganje posvetila decentralizaciji socijalnog rada u Nizozemskoj i potrebama za mijenjanjem uloge socijalnih radnika ali i lokalne samouprave u društvu, koje podrazumijeva aktivnije uključivanje i suradnju svih relevantnih dionika. Drugu prezentaciju posvećenu radu u zajednici kao metodi ali i zahtjevima da se upravo kroz rad u zajednici potaknu kretanja u društvu po *bottom up* pristupu,

održala je Janine Beier sa Sveučilišta u Kelnu. Rachel Cohen održala je posljednje izlaganje u jutarnjem dijelu sesije posvećene praksi. U ovom izlaganju fokus je bio na pariškim iskustvima u radu s korisnicima usluga koji dolaze iz drugih zemalja.

Popodnevnu sesiju posvećenu praksi socijalnog rada u kojoj su prikazana dva izlaganja moderirali su Linda Richardson i Guido Luitgaarden. Oba izlaganja bila su posvećena zaštiti djece i mladih. U prvoj prezentaciji Thomas Bremer prikazao je iskustva ustanove u kojoj je ravnatelj – Ureda za zaštitu djece i obitelji grada Langenfelda u Njemačkoj. Izlaganje je obuhvatilo usluge i programe koje ured provodi, ali i prikaz širenja mreže usluga, povećanja ljudskih kapaciteta te prikaz povećanja financijskih troškova koje lokalna zajednica odvaja za usluge usmjerene zaštiti djece i mladih. Drugo izlaganje održao je Youri Cobben iz Ureda za zaštitu djece u Maastrichtu koji je svoju prezentaciju posvetio efikasnosti i kvaliteti usluga koje provodi ustanova iz koje dolazi. Posebno se zadržao na primjerima dobre prakse, a izložio je i vlastita iskustva u radu s obiteljima. Zanimljiv je bio i njegov prikaz određenih usluga koje se vraćaju u sustav zaštite djece i obitelji poput medicinske sestre u zajednici koja djeluje u domovima korisnika onda kada za to postoji potreba.

Sergei Bazarya iz Vijeća Europe u svom je plenarnom izlaganju kritički propitivao relevantnost međunarodnih organizacija u odgovaranju na izazove modernih društava te prikazao primjer djelovanja ove međunarodne organizacije. Iako prvenstveno usmjerena na zaštitu ljudskih prava, socijalna prava njihov su neodvojiv dio te je Vijeće Europe dalo značajan doprinos zagovaranju socijalne jednakosti i zaštite socijalne pravde i ljudskih prava, kao temeljnih načela socijalnog rada. Također, kroz zakonske instrumente i mehanizme praćenja ostvarenja socijalnih prava, me-

đunarodne organizacije igraju važnu ulogu u rješavanju socijalnih problema.

U završnom dijelu programa održana je panel rasprava na kojoj su moderatori sesija izložili zaključke s opisanih održanih sesija. U panel raspravi sudjelovali su Georgie Parry-Crooke sa Sveučilišta Metropolitan iz Londona, Steven Shardlow sa Sveučilišta Keele te Nino Žganec sa Studijskog centra socijalnog rada, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Rasprava se razvijala u smjeru aktualnih zahtjeva socijalnog rada i socijalne politike kroz aktivno uključivanje dionika na svim razinama, važnosti umrežavanja i suradnje te multidisciplinarnosti pristupa i inovativnosti strategija u području pružanja socijalnih usluga.

Na samom završetku programa alumni studenti MACESS programa prigodno i svečano su se oprostili s predavačima i profesorima koji su sudjelovali u izvođenju studija. Profesorima su alumni studenti uručili simbolične darove uz zanimljive, duhovite i dirljive govore kojima su zahvalili pojedinim nastavnicima. Program je završio neformalnim prijemom i svečanom večerom koja je organizirana za sudionike ovog skupa, koji je uz opisana zanimljiva izlaganja koristio i za umrežavanje svih sudionika iz različitih zemalja Europe.

Jelena Matančević i Lucija Vejmelka
Studijski centar socijalnog rada
Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu